

Категорія справи № 757/8242/20-ц: Цивільні справи (з 01.01.2019); Справи позовного провадження; Справи у спорах, що виникають із правочинів, зокрема договорів (крім категорій 301000000-303000000), з них; страхування, з них; позики, кредиту, банківського вкладу, з них. Надіслано судом: 04.12.2020. Зареєстровано: 06.12.2020. Оприлюднено: 07.12.2020.

Номер судового провадження: 2-7847/20

печерський районний суд міста киева

Справа № 757/8242/20-ц

РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

26 листопада 2020 року Печерський районний суд м. Києва

у складі головуючого судді Литвинової І. В.,

при секретарі судових засідань Винник С. М.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні у порядку спрощеного позовного провадження цивільну справу за позовом ОСОБА_1 до Акціонерного товариства комерційного банку «ПриватБанк» про стягнення суми вкладу,

ВСТАНОВИВ:

І. Позиція сторін у справі.

Позивач звернувся до суду з вказаним позовом до банку, у якому просив стягнути суму вкладу у розмірі 30 021, 59 доларів США за договором вкладу № SAMDN27000725927496.

В обґрунтування позовних вимог вказано, що сторонами було укладено вказаний договір і позивачем внесено на відкритий банком для нього депозитний рахунок 30 000, 00 доларів США. У подальшому позивач письмово звернувся до відповідача із заявою про розірвання договору і виплату коштів вкладу з нарахованими відсотками на загальну суму 30 021, 59 доларів США, що банк відмовляється виконувати.

Відповідач позову не визнав, у відзиві вказав, що депозит було розміщено у Кримському РУ ПАТ КБ «ПриватБанк», доступ до якого і до первинних документів у ньому наразі обмежений, що не залежить від волі банку, який, окрім того, передав свій борг з подальшим укладенням додаткової угоди до цього договору ТОВ ФК «Фінілон». Посилаючись на відсутність будь-яких письмових заперечень від позивача відносно переведення банком боргу за договором іншій юридичній особі, банк вважає, що його дії здійснені за згодою вкладника.

У відповіді на відзив стороною позивача викладено заперечення щодо наявності згоди позивача на укладення договору про переведення боргу, у тому числі, з огляду на твердження відповідача про відсутність у нього доступу до первинних документів у відділеннях, що розташовувалися на території АР Крим. Позивач стверджує, що жодних листів з цього приводу він не отримував, тристороннього договору не укладав.

Третя особа у справі не скористалася своїм правом на подання пояснень на позов та відзив.

II. Процесуальні дії і рішення у справі.

3 лютого 2020 року у провадженні Печерського районного суду м. Києва перебуває вказана цивільна справа, для розгляду якої ухвалою судді від 24 лютого 2020 року відкрито провадження у загальному порядку.

29 квітня 2020 року до суду надійшов відзив на позовну заяву, у якому відповідач не визнав позовні вимоги позивача /а. с. 26-30/.

29 квітня 2020 року від відповідача надійшла заява про залучення до участі у справі третьої особи, яка не заявляє самостійні вимоги на предмет спору, ТОВ «Фінансова компанія «ФІНІЛОН», посилаючись на те, що банк перевів борг за депозитним договором № SAMDN80000729251141 від 28 вересня 2012 року позивача вказаному Товариству, у відповідності до договору від 17 листопада 2014 року про переведення боргу з подальшим укладенням 18 листопада 2014 року додаткової угоди до цього договору. Таким чином ТОВ «Фінансова компанія «ФІНІЛОН» є новим боржником за грошовими зобов'язаннями перед позивачем /а. с. 41-43/.

13 травня 2020 року від представника позивача засобами поштового зв'язку отримано відповідь на відзив на позов, у якому вона не погодилася із доводами відповідача /а. с. 47-48/.

04 червня 2020 року до суду надійшло клопотання сторони позивача про долучення доказів та повторна заява про залучення ТОВ «Фінансова компанія «ФІНІЛОН» в якості третьої особи до участі у справі.

15 червня 2020 року від представника позивача надійшли до суду письмові пояснення на клопотання про долучення доказів.

13 серпня 2020 року ухвалою суду залучено в якості третьої особи, яка не заявляє самостійні вимоги на предмет спору, ТОВ «ФК «Фінілон».

15 вересня 2020 року ухвалою суду закрито підготовче провадження і призначено справу до розгляду по суті.

У судові засідання сторони не з'явилися, інші, окрім зазначених, заяви по суті позову або з процесуальних питань не надходили до суду.

Суд, у порядку спрощеного позовного провадження, дослідивши письмові докази, наявні у матеріалах справи, всебічно перевіrivши обставини, на яких вони ґрунтуються у відповідності з нормами матеріального права, що підлягають застосуванню до даних правовідносин, встановив наступні обставини та дійшов до наступних висновків.

III. Фактичні обставини справи.

22 травня 2012 року сторонами укладено договір вкладу № SAMDN27000725927496, на виконання якого позивача розмістив на банківському рахунку 20, 00 доларів США /а. с. 5/.

28 жовтня 2013 року позивач вніс на банківський рахунок, відкритий ПАТ КБ «ПриватБанк», для розміщення грошових коштів за договором вкладу № SAMDN27000725927496, суму у розмірі 30 000, 00 доларів США, що підтверджується квитанцією № 2013102896552 /а. с. 6/.

Станом на 14 липня 2014 року на відкритому на ім'я позивача рахунку у ПАТ КБ «ПриватБанк», згідно з договором вкладу № SAMDN27000725927496, знаходилася сума у розмірі 30 021, 59 доларів США, з яких 1, 59 доларів США становлять відсотки за депозит /а. с. 5/.

13 червня 2019 року позивач засобами поштового зв'язку направив відповідачу заяву про розірвання депозитного договору та про повернення коштів, на яку отримав відповідь з банку, що у банку відсутній доступ до первинної документації, у тому числі до клієнтської бази і неможливо надати інформацію по руху коштів за договорами вкладів та кредитним договором, які були укладені до 14 червня 2014 року /а. с. 11, 12/.

17 листопада 2014 року АТ КБ «Приватбанк» перевів борг за депозитним договором № SAMDN27000725927496, який укладений з позивачем, ТОВ «Фінансова компанія «ФІНІЛОН» на виконання укладеного з останнім договору від 17 листопада 2014 року про переведення боргу з подальшим укладенням 18 листопада 2014 року додаткової угоди до цього договору.

IV. Позиція суду та оцінка аргументів сторін.

Статтею 6 Конвенції визнається право людини на доступ до правосуддя, а відповідно до статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб юридичного захисту) передбачено, що кожен, чії права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження. При цьому, під ефективним способом слід розуміти такий, що призводить до потрібних результатів, наслідків, дає найбільший ефект. Таким чином, ефективний спосіб захисту повинен забезпечити поновлення порушеного права, бути адекватним наявним обставинам.

Обраний спосіб захисту має безпосередньо втілювати мету, якої прагне досягти суб'єкт захисту, тобто мати наслідком повне припинення порушення його прав та охоронюваних законом інтересів.

Водночас засіб захисту, що вимагається згаданою статтею повинен бути «ефективним» як у законі, так і на практиці, зокрема, у тому сенсі, щоб його використання не було ускладнене діями або недоглядом органів влади відповідної держави (пункт 75 рішення Європейського суду з прав людини у справі «Афанасьєв проти України» від 05 квітня 2005 року, заява № 38722/02).

Під захистом права розуміється державно-примусова діяльність, спрямована на відновлення порушеного права суб'єкта правовідносин та забезпечення виконання юридичного обов'язку зобов'язаною стороною. Спосіб захисту може бути визначений як концентрований вираз змісту (суті) міри державного примусу, за допомогою якого відбувається досягнення бажаного для особи, право чи інтерес якої порушені, правового результату. Спосіб захисту втілює безпосередню мету, якої прагне досягнути суб'єкт захисту (позивач), вважаючи, що таким чином буде припинене порушення (чи оспорювання) його прав, він компенсує витрати, що виникли у зв'язку з порушенням його прав, або в інший спосіб нівелює негативні наслідки порушення його прав.

Законодавець у частині першій [ст. 16 Цивільного кодексу України](#) встановив, що кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу, а в частині другій цієї статті - визначив способи здійснення захисту цивільних справ та інтересів судом. Застосування конкретного способу захисту цивільного права залежить як від змісту суб'єктивного права, за захистом якого звернулася особа, так і від характеру його порушення.

Вирішуючи спір, суд повинен надати об'єктивну оцінку наявності порушеного права чи інтересу на момент звернення до суду, а також визначити, чи відповідає обраний позивачем спосіб захисту порушеного права тим, що передбачені законодавством, та чи забезпечить такий спосіб захисту відновлення порушеного права позивача.

Відповідно до [ст. 2 ЦПК України](#) завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Водночас, за змістом [ст. 55 Конституції України](#), права та свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Відповідно до частини першої [ст. 81 ЦПК України](#), кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог та заперечень, крім випадків встановлених [статтею 82 цього Кодексу](#).

[Статтею 392 Цивільного кодексу України](#), закріплено, що власник майна може пред'явити позов про визнання його власності, якщо це право оспорюється або не визнається іншою особою, а також у разі втрати ним документу, що засвідчує його право власності.

Відповідно до [ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території»](#), тимчасово окупована територія України є невід'ємною частиною території України, на яку поширюється дія [Конституції](#) та законів України.

[Статтею 526 Цивільного кодексу України](#) визначено, що зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього [кодексу](#), інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог відповідно по звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Згідно до вимог [ст. 629 Цивільного кодексу України](#), договір є обов'язковим для виконання сторонами.

[Статтею 611 Цивільного кодексу України](#) визначено, що у разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом.

[Статтею 1 Закону України «Про банки та банківську діяльність»](#) визначено, що вклад (депозит) - це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору.

Договір банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, є публічним договором ([ст. 633 Цивільного кодексу України](#)).

До відносин банку та вкладника за рахунок, на який внесений вклад, застосовуються положення про договір банківського рахунку, якщо інше не встановлено законом або не впливає із суті банківського вкладу.

Договір банківського вкладу є реальним, оплатним договором і вважається укладеним з моменту прийняття банком від вкладника або третьої особи на користь вкладника грошової суми (вкладу).

Положення [ст. 1059 Цивільного кодексу України](#) врегульовує питання форми банківського вкладу та наслідки недодержання письмової форми договору.

За змістом [ст. 1059 Цивільного кодексу України](#) договір банківського вкладу укладається у письмовій формі.

Письмова форма договору банківського вкладу вважається дотриманою, якщо внесення грошової суми підтверджено договором банківського вкладу з видачею ощадної книжки або сертифіката чи іншого документа, що відповідає вимогам, встановленим законом, іншими нормативно-правовими актами у сфері банківської діяльності (банківськими правилами) та звичаями ділового обороту.

Згідно з частиною першою [ст. 1066 Цивільного кодексу України](#) за договором банківського рахунку банк зобов'язується приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунку), грошові кошти, що йому надходять, виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунку та проведення інших операцій за рахунок.

Відповідно до частини першої [статті 1058 Цивільного кодексу України](#) за договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором.

Відповідно до вимог [статті 1060 Цивільного кодексу України](#) договір банківського вкладу укладається на умовах видачі вкладу на першу вимогу (вклад на вимогу) або на умовах повернення вкладу зі спливом встановленого договором строку (строковий вклад).

Відповідач посилається на укладений з третьою особою у справі договір про переведення боргу ТОВ ФК «Фінілон», вказуючи, що останній є належним відповідачем за позовом ОСОБА_1 щодо вкладу за договором № SAMDN27000725927496.

Такі доводи суд відхиляє як хибні, оскільки згоди позивача, у відповідності до встановленого правового порядку заміни боржника у зобов'язанні, а саме вираженої підписанням тристороннього договору або надання відповідного листа, що передбачено положеннями 521 [Цивільного кодексу України](#), не було отримано.

Зміст повідомлення банку не адресовано персонально вкладнику і розміщення його на сайті банку <http://privatbank.ua> не гарантує того, що він з ним ознайомиться, а отже не може ототожнюватися із належним повідомленням особи, а тим паче із отриманням його згоди.

Відповідно до [ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність»](#), банк - це юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків. Згідно із змістом [статті 47 цього Закону](#) встановлено, що банк має право здійснювати банківську діяльність шляхом надання банківських послуг.

До банківських послуг належать, зокрема, і розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

Банківські послуги дозволяється надавати виключно банку.

Тобто надавати послуги з розміщення банківського вкладу дозволяється лише юридичним особам. Зважаючи на вищевикладене, надання послуг з розміщення депозиту здійснює саме банк, а не його структурні одиниці (відділення, філії). Проте, якщо структурній одиниці надано відповідні повноваження (згідно із положенням, статутом, довіреністю, то вона має право укладати договори від імені банку. Стороною за договором у таких випадках є банк, а не його структурна одиниця. Відтак, саме банк (а не його структурна одиниця) має відповідати за зобов'язаннями, взятими на себе укладеним договором.

Відповідач є функціонуючим загальнонаціональним банком та закриття його відділення не може вплинути на обов'язок банку щодо виплати відсотків та вкладів клієнтам банку.

Відмовляючись повернути кошти, що належать клієнтові, банк порушує також і положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також Першого протоколу, ратифікованих Україною в абз. 1 ст. 1 Протоколу вказано, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Крім того, розглядаючи справу «Золотас проти Греції», Європейський суд чітко вказав, що особа, яка розмістила грошову суму в банку, передала йому право використання цієї суми, банк був зобов'язаний зберігати її. й у разі використання з метою одержання прибутку мав повернути еквівалентну суму вкладникові після припинення дії угоди. Отже, власник рахунку міг вважати, що його вклад у банку в безпеці, особливо при отриманні відсотків. Власник рахунку правомірно вважає, що буде повідомлений про ситуацію, яка загрожує суті угоди з банком і його фінансовим інтересам, що він міг завчасно зробити дії відповідно до закону та зберегти право на захист свого майна. Подібні довірчі відносини характерні для банківських операцій та банківської справи.

Відповідно до [ст. 525 Цивільного кодексу України](#) одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом.

За змістом положень [ст. 526 Цивільного кодексу України](#) зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього [Кодексу](#), інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог - відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Отже, відповідач своїми діями щодо не повернення ОСОБА_1 коштів за вкладом в сумі 30 021, 59 доларів США, що еквівалентно курсу НБУ станом на 06 лютого 2020 року 744 220, 59 грн, порушує як умови договору так і застереження визначені [цивільним кодексом](#) щодо належного та добросовісного виконання зобов'язання, що є результатом неотримання цих коштів позивачем.

Відповідно до частини першої [статті 638 Цивільного кодексу України](#) договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягають згоди з усіх істотних умов договору. Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди.

Договір є укладеним з моменту одержання особою, яка направила пропозицію укласти договір, відповіді про прийняття цієї пропозиції. Якщо відповідно до акта цивільного законодавства для укладення договору необхідні також передання майна або вчинення іншої дії, договір є укладеним з моменту передання відповідного майна або вчинення певної дії (частини перша та друга [статті 640 Цивільного кодексу України](#)).

Згідно з частиною другою [статті 642 Цивільного кодексу України](#), якщо особа, яка одержала пропозицію укласти договір, у межах строку для відповіді вчинила дію відповідно до вказаних у пропозиції умов договору (відвантажила товари, надала послуги, виконала роботи, сплатила відповідну суму грошей тощо), яка засвідчує її бажання укласти договір, ця дія є прийняттям пропозиції, якщо інше не вказане в пропозиції укласти договір або не встановлено законом.

У рішенні у справі «Zolotas проти Греції (№ 2)» Європейський суд з прав людини зазначив, що «...на підставі [статті 830 Цивільного кодексу](#), якщо особа, яка кладе суму грошей у банк, передає йому право користування нею, то банк має її зберігати і, якщо він використовує її на власну користь, повернути вкладнику еквівалентну суму за умовами годи. Отже, власник рахунка може добросовісно очікувати, щоб вклад до банку перебував у безпеці, особливо якщо він помічає, що на його рахунок нараховуються відсотки. Закономірно, він очікуватиме, що йому повідомлять про ситуацію, яка загрожуватиме стабільності угоди, яку він уклав з банком, і його фінансовим інтересам, щоб він міг заздалегідь вжити заходів з метою дотримання законів і збереження свого права власності. Подібні довірчі стосунки невід'ємні для банківських операцій і пов'язаного з ними права. Суд водночас нагадує, що принцип правової певності притаманний усій сукупності статей Конвенції і є одним з основоположних елементів правової держави».

Обставини справи, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування (частина друга [ст. 78 ЦПК України](#)). За положеннями [статті 77 ЦПК України](#), належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування. Предметом доказування є обставини, що підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення. Сторони мають право обґрунтовувати належність конкретного доказу для підтвердження їхніх вимог або заперечень. Суд не бере до розгляду докази, що не стосуються предмета доказування.

У відповідності до частини шостої [статті 81 ЦПК України](#), доказування не може ґрунтуватися на припущеннях.

За приписами частини четвертої [статті 82 ЦПК України](#), обставини, встановлені рішенням суду у господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді іншої справи, у якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини, якщо інше не встановлено законом.

У відповідності до норм частини першої, третьої [статті 13 Цивільного процесуального кодексу України](#), суд розглядає справи не інакше як за зверненням особи, поданим відповідно до цього [Кодексу](#), в межах заявлених нею вимог і на підставі доказів, поданих учасниками справи або витребуваних судом у передбачених цим Кодексом випадках. При цьому учасник справи розпоряджається своїми правами щодо предмета спору на власний розсуд.

З огляду на зазначене, суд оцінюючи належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок в їх сукупності за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженню наявних у справі доказів приходить до висновку, що доводи позивача знайшли своє підтвердження під час судового розгляду, і ґрунтуються на законних вимогах, у зв'язку з чим позов підлягає задоволенню.

Згідно з положеннями [ст. 141 ЦПК України](#), у разі задоволення позову судові витрати покладаються на відповідача пропорційно до задоволеної частини позову, тому з банку підлягає стягненню судовий збір у розмірі 7 442, 20 грн в дохід Держави, оскільки позивач в силу [ст. 22 Закону України «Про захист прав споживачів»](#) був звільнений від його сплати.

На підставі встановлених судом обставин, що мають юридичне значення у справі, керуючись

ст.ст. [3, 8, 21, 22, 24, 61, 129, 129-1 Конституції України](#),

ст.ст. [1-16, 392, 521, 525, 526, 611, 629, 633, 638, 640, 642, 1058, 1059, 1066 Цивільного кодексу України](#),

ст. ст. [1, 2, 47 Закону України «Про банки та банківську діяльність»](#),

ст.ст. [1-18, 76-81, 95, 141, 228, 229, 235, 241, 244, 245, 258, 259, 263-265, 268, 274-279, 289, 352-354 Цивільного процесуального кодексу України](#), суд,

ВИРІШИВ:

Позов ОСОБА_1 до Акціонерного товариства комерційного банку «ПриватБанк» про стягнення суми вкладу, задовольнити.

Стягнути з Акціонерного товариства Комерційний банк «Приватбанк» (код ЄДРПОУ 14360570, адреса місцезнаходження 01601, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 1-Д) на користь ОСОБА_1 (реєстраційний номер облікової картки платника податків НОМЕР_1, адреса місця проживання: АДРЕСА_1) суму за договором вкладу № SAMDN27000725927496 від 28 жовтня 2013 року на суму 30 021, 59 доларів США, що еквівалентно за встановленим Національним банком України курсом станом на 06 лютого 2020 року 744 220, 59 грн.

Стягнути з Акціонерного товариства Комерційний банк «ПриватБанк» (код ЄДРПОУ 14360570, адреса місцезнаходження: 01601, м. Київ, вул. М. Грушевського, буд. 1-Д) в дохід Держави судовий збір у розмірі 7 442, 20 грн.

Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів з дня його проголошення.

Суддя

І. В. Литвинова